

יום א', י"ב בסיון תשס"א (3 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, **יב' בסיון**, בשנת תרפ"ו (1926-5686), נהרג **סמיון פטליוורה**, מחולל פרעות ורצח המוני ביהודי אוקראינה ב-1919, בפרזי בידי שען יהודי, שלום שווארצברד. אחרי יציאת הגרמנים מאוקראינה, בסוף 1918, נתחדשה מלחמת בעלי העצמאות האוקראינים כנגד צבאות הבולשביקים. ה"דירקטוריה האוקראינית", כפי שנקראה הממשלה בקייב, שבה פטליוורה היה ראש המדברים, נלחמה בבולשביזם ע"י חרחור היצרים הלאומיים. המפקדים ידעו את הסוד, איך להלהיב את רוח העם: לתת להם לערוך טבח ביהודים. אלפי יהודים נרצחו בנשק קר (חסו על הכדורים ואבק השריפה שלהם) ואלה שנסו לברוח, בנשק חם. מספרים, כי פעם אחת פנתה משלחת יהודים לפטליוורה בבקשת רחמים, שיפסיק את הרציחות, ועל-כן ענה: "בבקשה מכם, אל תגרמו לריב ביני ובין הצבא." במשך המחצית הראשונה של שנת 1919, לא חדלו הפוגרומים של אנשי פטליוורה ולהקות אחרות בכל רחבי אוקראינה.

[תאריכון מרכז ההסברה / דברי ימי עם עולם]

האירועים של ימים אלה ושל חודשים אלה דוחפים אותנו יותר ויותר לשאל שאלות נוקבות אודות זהותנו – מה אנחנו? מי אנחנו? מה אנחנו עושים בארץ הזאת? אולי נוכל לינוק משהו מאחד הסיפורים מאותה תקופה של פטליוורה שבה האוקראינים והבולשביקים נמצאו במאבק ממושך על שליטת חבל ארץ אוקראינה.

באחד המקרים כבשו אנשי פטליוורה עיר מסויימת, ואחרי שהרסו והחריבו את בנייני העיר, ציוו לאסוף את כל היהודים לכיכר העיר המרכזית. שם, הכריזו, ירצחו את היהודים בעיני אנשי העיר. מתוך איום, הביאו הגויים את כל היהודים לכיכר, שם אחד המנהיגים הפציר בקהיליה על החשיבות להיות נאמן לממשל החדש. הוא הצביע אל היהודים, האשים אותם על בגידה, והודיע לציבור שרוצים לעשות דוגמא מהיהודים, שאנשים אחרים לא ילכו בדרכם. ראש המשטרה צעק לחיילים להתכונן, שהוא יספור **לשלוש** ואז שיירו. "אחד!", הוא צרח. "שתיים!". ברגע שעמד לצעוק "**שלוש**", קפץ פתאום אדם אחד מן הציבור, פקע את השקט וצעק, "חכו! גם אני יהודי! אם תרצחו אותם, תצטרכו להרוג גם אותי!"

הנאספים הוכו בהלם, כי איש זה שהתייצב זה עתה בפני כיתת הירי, היה לא אחר מהרוקח של העיר. כולם אהבו אותו והעריצו אותו, ועד אותו רגע כולם חשבו אותו לגוי. הוא מעולם לא נתן שום רמז שהוא יהודי. ידעו כולם שהוא אינו שומר מצוות, לא שומר כשרות, ובית-המרקחת שלו היה תמיד פתוח, אפילו ביום כיפור! אף פעם לא ראו אותו בבית-כנסת. הוא נחשב כאחד מעמודי התווך של העיר, וכולם סמכו עליו ליעוץ רפואי טוב ולתרופות נאמנות.

וויכוח עז פרץ בציבור. רבים טענו כי איש זה יקר מדי לעיר ושלא יהרגו אותו. מאידך, הרבה אמרו כי אם הרוקח אמנם יהודי, חייבים להרוג אותו, יחד עם כולם. מתוך האנדרולומוסיה שנוצרה, הגיע הוויכוח לאגרופים ומכות, ואנשי פטליוורה הבינו שמבלי לסכן את נפשם, הם לא יצליחו להטיל סדר. כיוון שמספרם היה מועט, חשו מיליציה זו שאין להם ברירה אלא לעזוב את המקום, אך נשבעו שהם עוד יחזרו ויבצעו את מזימתם.

ואולם, כמו שכבר קרה כמה פעמים קודם, כעבור ימים אחדים, הבולשביקים חזרו וכבשו את האזור, ואותם אנשי פטליוורה שאיימו על חיי היהודים - נמלטו הם על נפשם. והיהודים? - ניצולו.

והכל בגלל מסירות הנפש של יהודי אחד. יהודי, שניצוץ היהדות שבו כמעט ונסתר לחלוטין. יהודי, שהיה מוכן למסור את נפשו מפני רצונו היחיד - להזדהות עם אחיו!

יום נעים, עם ציפיה לישועה!

"הדף היומי לתולדותנו"

בס"ד

יום א', י"ב בסיון תשס"א (3 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

[Around the Maggid's Table]

יום נעים, עם ציפיה לישועה!

למעוניינים לקבל את הדף, נא התקשרו לטל. 6432843 - 08 (מרדכי)